

ALMANYA'DA SELEFİ HAREKET SALAFI MOVEMENT IN GERMANY

Cengiz KANIK*

Öz

Küresel bir olgu haline gelen selefilik son dönemde dünyada en fazla tartışılan konulardan biridir. Selefilik bugün kendi içerisinde farklılaşmaktadır. Muhafazakâr selefilik ve cihadi selefilik olarak ikiye ayrılmaktadır. Birincisi entelektüel bir birikime sahip iken, ikincisi militan özelliindedir. Selefilik, Avrupa'da yaşayan gençlerin şiddete yönelmeleri, siyasetin anlam yaratma yeteneğinin yitirildiği dönemlerde ortaya çıkmaktadır. Gençleri mevcut yaşam koşullarından memnuniyetsizlikleri ve umutsuz oluşları da selefilik hareketini beslemekte ve kutsal bir anlam söylemi ile bu boşluğu doldurmaktadır. Almanya'da selefilik kavramı 90'lı yılların sonlarına doğru revaçta olmaya başlamıştır. Bugün Almanya'da selefililerin sayısında da önemli oranda bir artış söz konusudur. Bu çalışmanın amacı selefililiği Almanya boyutuyla değerlendirmektir. Almanya'da selefililerin yaptığı etkinlikler, selefililerin gençlere sundukları, selefililiğin mühtedilikle ilişkisi, gençlerin şiddete başvurmalarının önlenmesi için gereken önlemler gibi konular mevcut kaynaklar üzerinden betimsel bir analize tabi tutulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Almanya, Selefilik, Şeriat Polisi, Pierre Vogel, Cihad.

Abstract

Salafism, which has become a global phenomenon, is one of the most debated topics in the world in the last period. Salafism is differentiated in itself today. It is divided into two as conservative salafism and jihadi salafism. The first has an intellectual background, while the second is militant. Salafism, the tendency of the young people living in Europe to emerge in the periods of loss of the ability to create meaning in politics. Their dissatisfaction with their living conditions and hopelessness in their youth also feeds the Salafism movement and fills this gap with a sacred meaning. The concept of salafism has begun to become popular in the late 90s in Germany. Today, there is also an important number of salafies. The purpose of this study is to evaluate the salafism in terms of Germany. Which activities of Salafists in Germany?, What Salafists offer the young people?, The relationship between salafism and convert muslim and the measures to prevent the use of violence by young people are subjected. A descriptive analysis is made on available resources.

Keywords: Germany, Salafism, Sharia Police, Pierre Vogel, Jihad.

1. GİRİŞ

Küresel bir köy haline gelen dünyamızda, sorunlar da aynı boyuttadır. 11 Eylül 2001 Amerikan İkiz Kulelerine yapılan saldırı ve sonrasında Afganistan, Irak ve Suriye'de ortaya çıkan gelişmelerden toplumların bir kısmı direkt, diğerleri ise dolaylı bir şekilde etkilendi ve bu etki hâlâ devam etmektedir. Sözcüleri, yaşanan sürecin Müslüman toplumlarda doğrudan bir etki alanı olarak, selefi model ve pratikler öne çıkmaktadır. Bu modelin küresel boyutlara kavuşan eylem ve bilinç halkası, dolaylı olarak küresel hegemonik blok halindeki Batı dünyasını etkilemektedir. Diğer taraftan İslam ve Batı arasındaki sosyolojik karşılaşma alanları, modern zamanlardan itibaren dinamik ve değişken bir tabiata sahiptir. İslam, uzun bir dönem Hacc ve Ramazan konularıyla Batı kamuoyunun gündemiyken, İran devrimiyle birlikte, şiddet ile bağdaştırılmaya başlandı. Şiddet boyutunun öne çıktığı bir İslamiliğe, özellikle kamusal iletişimin önemli zeminlerinden "haberler" dünyasında rastlamaktayız. Örneğin Alman kamuoyunda, 11 Eylül sonrası konjonktürle beraber İslam, şiddetle özdeşleştirilerek haberlere konu oluyordu. İslam bir dinden ziyade, şiddet ideolojisi olarak kodlanıyordu. ZDF, ARD haber kanallarında İslam ile ilgili çıkan haber dilinin neredeyse büyük çoğunluğu (% 81) olumsuz iken, %19'u olumlu ve nötr bir dile sahiptir (Şahan, 2018, 97).

Konuya giriş yapmadan önce birkaç kavrama değinmekte yarar var. Kavramlardan biri 'firka' veya 'mezhep', diğeri ise 'selef'tir. Firka veya mezhep, belirli bir dini-toplumsal grubu diğerlerinden ayıran temel değer ve özelliklere sahip gruplara verilen addır (Biçer, 2015,1). Diğer bir kavramımız selef'tir. Selef kavramı, öncekiler, geçmiş nesiller (TDK, 2018), geçmişte kalanlar anlamına gelmektedir. Tabi bu kavramı değerli kılan, sıradan bir geçmişten öte Asr-ı Saadet ve onu takip eden iki dönemi kapsamaktadır. Özellikle Hz. Peygamberin bir hadisi, bu gerçekliği belirleyen temel referansı oluşturmaktadır. Bu hadiste Peygamberimiz, "En hayırlı nesil benim dönemimde yaşayanlardır. Sonra onları izleyenler, sonra onların ardından gelenlerdir." (Buhari, Fezailü'l-Ashab", 1; Müslim, "Fezailü's-Sahabe, 212) demektedir. Bu açıdan,

*Dr., Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

günümüzde ortaya çıkan selefilik, modern bir olgu değildir. Kökleri Hicri 2. 3. asırlarda 'Ehlu'l-Hadis', 'Ehlu'l-Eser' ve 'Ashabu'l-Hadis'e dayanır.

Selefi düşüncenin gelişmesinde ve geniş kitlelere yayılmasında Ibn Teymiyye'nin (ö.1328 etkisi büyüktür. Hem Moğol hem de Haçlı saldırılarının olduğu bir dönemde yaşayan Ibn Teymiyye, bu kriz döneminin getirmiş olduğu bunalımlar ve sıkıntılar içerisinde eserler kaleme almıştır. Bundan dolayı dönemin sert ve çetin özelliği eserlerinin diline de yansımıştır. Dil, dönemin olağanüstü haline bağlı olarak keskindir. Eleştirilerini de bu bağlamda değerlendirmek gerekir. Kendi döneminin problemleri üzerinde yoğunlaşan İbn Teymiyye, Müslümanların yaşadığı trajik halin nedenini dinin öğretilerinin yerine getirilmemesine bağlar. Problemin kaynağını felsefe, tasavvuf ve kelama bağlar (Evkuran, 2015, 72-73). Ibn Teymiyye'nin bu yaklaşımı, öğrencisi İbn Kayyim el-Cevziyye (ö. 751/1350), İbnü'l-Vezir (ö.840/1436) gibi alimlerce devam ettirilmiştir. Hicri 12. yüzyılda Muhammed b. Abdülvahhab (ö. 1206/1792) ile birlikte selefi düşünce bir kırılma yaşar ve Arap yarımadasında Vehhabilik adı altında yeniden formüle edilmiştir. Daha sonra Suud Hanedanının resmi mezhebine dönüşmüştür (Dalkılıç, 2010, 72).

Vehhabilik, tarihte Harici fırkasıyla özdeşleştirilmiştir. Bu kavram Hz. Ali'den uzaklaşan ve yönetime karşı ayaklanmalarından hareketle cemaatten çıkanlar anlamında kullanılmıştır. (Şehristani, 2005,109). Bu ekol, nassların akılsal çıkarımlarına karşıdır. Te'vile yönelik tutumu serttir. Selefilik, neden ve amaçlar üzerinden dini çözümlemeleri uygun görmezler. Bu yüzden bugün selefilik, zaman, mekân ve algı kavramlarını merkeze almadan günün problemlerine güncel çözümler getirmekten uzak ve kurtuluşun ancak kendi yollarıyla mümkün olduğu inancındadırlar. selefilik alanında çalışanlar, selefilikğin iki noktasına dikkatleri çekmektedir. Birincisi kendisini merkeze koyması, Hanefilik, Malikilik, Şafilik gibi diğer ameli mezhepleri dışlaması, bid'at ehli olarak görmesi, ikincisi diğer mezheplerin, selefilikği Haricilikle özdeşleştirilmesi ve nassları herhangi bir yoruma tabi tutmadan literal anlamalarından hareketle Müşebbihe ve Mücessime gruplarına nispet etmesidir (Büyükkara, 2015, 317-319).

Günümüzde selefi anlayış gençler arasında yaygındır. Selefilikğe en büyük ilgiyi, Arap kökenli gençler oluşturmaktadır. Selefilikğin Arap gençleri arasında yaygın olması, felsefe, sanat, mistik alanlarına olan uzaklıkla ilişkilendirilmektedir. Arap olmayan Müslümanların (Mevali) ilgilendiği alanlar, Arapların tersine ilim ve sanattı (Cabiri, 2001, 314). Bundan dolayı Mevali'ler Arapların tersine felsefe, kelam ve tasavvuf, sanat alanlarında ciddi bir şekilde ilerlemişlerdi. Bugünde görüldüğü kadarıyla, selefi anlayış, tarihe, kültüre, sanata, felsefeye karşı bir tutum sergilemektedir (Evkuran, 2015, 75). Dolayısıyla felsefi, kültürel birikimin zayıflığı modern sorular karşısında cevap üretilememesi, selefiliklerin ilk asrı idealize etmesiyle sonuçlanmıştır (Kırbaçoğlu, 2015, 328-329). Ayrıca, selefilik, kültürel ve toplumsal problemlerin çözülmesinde yaşanan başarısızlığa bir tepki olarak çıkmaktadır (Evkuran, 2015, 82). Bundan dolayı selefi grupların göze çarpan en temel özelliği kin ve öfkedir. Dinin pratik uygulamalarının pratik hayata bir türlü yansımaması hayal kırıklığından kaynaklanan derin bir öfkeye yol açar (Evkuran, 2015, 88). Bu bağlamda, fundamental olarak adlandırdığımız ve selefilikleri de içine alan hareketlerin düşüncelerini şöyle sıralamak mümkündür(Senator für Inneres und Sport, 2014, 12).

1. İdeolojik mutlakiyet ve hakikat iddiası vardır.
2. Sıkı arkadaş grupları ve düşman modeller bulunur.
3. Tek bir toplum yapısına davet vardır.
4. Toplumun sıkı kontrol edilmesi istenir.
5. İnsanlar arasında eşitsizliğe dikkat çekilir.
6. Şiddetin kabulüne hazırlık vardır.

Günümüzde selefi düşünce, 1960 yılından beri Suudi Arabistan'da burslu olarak öğrencilerin okutulması, farklı ülkelerde cami, vakıf, medreselerin inşa edilmesi, yurtdışına gönderilen hocaların eliyle Türkiye, Malezya, Kafkasya, Batı Afrika'da yaygınlaşmaya başlamıştır. Özellikle Sovyetler Birliği'nin yıkılması sonucunda uzun süre dinle ilişkileri kesilmiş olan Kafkas, Özbekistan ve Türki Cumhuriyetler ve yine Balkanlarda Makedonya ve Arnavutluk'tan gençlerin selefilikğe büyük ilgisinin olduğu görülmektedir. Tabi bunun en temel nedenlerinden birincisi, selefi düşüncenin ilk olarak orada gelişmesidir. İkincisi, gençlerin mistik, tasavvufi öğretiler yerine, radikal hareketlere daha olumlu bakmasıdır (Büyükkara, 2015, 324).

Selefilik bugün kendi içerisinde farklılaşmaktadır. Muhafazakâr selefilik ve cihadi selefilik olarak ikiye ayrılmaktadır. Birincisi entelektüel bir birikime sahip iken, ikincisi militan özelliktedir. Düşünsel anlamda selefi grupları besleyen kişilerin düşünceleri de birbirinden farklıdır. Örneğin Suud kökenli Selefi düşünceler ile Arnavut kökenli Şeyh Elbâni ile Yemen'li şeyh Mukbil'in düşünceleri birbirinden farklılık arz etmektedir (Büyükkara, 2015, 320). Dindar selefilik, politik aktivitelere katılmaz iken, ulusal ve

uluslararası politikalarla ilgili söylemlere katkı sunarlar. Onların siyasi aktiviteleri düşük olmasına karşın sesleri oldukça yüksek çıkmaktadır. Bu dindar selefler içerisinde en meşhuru Şeyh Elbâni'dir. Selefi inancın siyasi alanda uygulanması Siyasi selefler açısından çok önemlidir. Çünkü onlara göre, inancın uygulanması köklü bir şekilde sosyal adaleti doğurur ve Allah'ın hükmünü geçerli kılar (Wiktorowics, 2006, 208). Bu bağlamda Mısır, Filistin ve pek çok ülkede selefilik bu katmanı, siyasetle ilgilenecek, parti kurma yoluyla seçime girdiler. Örneğin Mısır'da seçimlerde selefler, Halk Meclisi'nde 498 vekilin 127'sini ve Suhara Meclisi'nin de 180 sandalyesinden 45'ini aldı. Mısır ve Tunus'ta partileşerek seçimlere girdiler (Büyükkara, 2015, 321).

Cihatçı selefler ise, sayısal açıdan az olmalarına karşın öngörülemez riskler taşımaktadırlar. Almanya güvenlik sistemine de ciddi tehdit olarak görülmektedirler. Filistin'in özgürlüğü için Batı değerleriyle savaşmaktadırlar. Onların bugünkü pozisyonlarını almaları İran İslam Devrimi, Afganistan ve Irak İşgaliyle gerçekleşmiştir. Cihadi selefilik kendi içerisinde hem silahlı mücadeleyi savunan El-Kaide yapıları içerdiği gibi 'sahve' denilen uyanışı temsil eden sivil bir yapı da içermektedir. İŞİD, cihadi selefilik bugün ortaya çıkan en uç noktadaki örgüttür (Biçer, 2015,7-10).

2. ALMANYA'DA SELEFİLİK

1991 yılında Cezayir'de seçimlerin iptal edilmesi sonucu İslami Selamet Cephesi'nin birçok üyesinin Avrupa'nın çeşitli ülkelerine dağılması, 90'lı yıllarla birlikte Suudi Arabistan'ın Avrupa'nın çeşitli ülkelerine imamlar göndermesinin sonucu olarak Avrupa'da büyük camiler inşa edildi. İmamlar dahil camilerin finansmanı Suud Hükümeti tarafından karşılandı. Bu iki gelişme selefilik Avrupa ve özelde Almanya'da yayılmasına büyük katkısı oldu. Bununla birlikte, selefilik etkin kalmasında uluslararası yayın yapan kanalların etkisi de büyüktür. Al-Majd, al-Hikma, al-Rahma, al-Hafez, an-Nas gün boyu yayın yapmaktadır (Kavas, 2014: 629,33, 50).

Avrupa'da selefilik katılanların bir kısmı işçi sınıfından bir kısmı orta sınıftan gelmektedir. Avrupa'da alt ve orta sınıflarda yer alan gençler arasında geleceğe dair umutlar gittikçe azalmaktadır. Orta sınıfta yer alan genç, sosyal sınıfın altına düşmekten kaygılı iken, kenar mahallede yaşayan gencin geleceğe güveni azalmaktadır. Cihadi hareketler kutsallık yoluyla bu gençlere yükseliş alanı açmakta, yaşamlarına anlam katacak ütopyalar sunmaktadır. Yeni bir ufuk bulmanın heyecanı gençler, harekete kolay dahil olmaktadır. Avrupada yaşayan gençlerin şiddete yönelmeleri, siyasetin anlam yaratma yeteneğinin yitirildiği dönemlerde ortaya çıkmaktadır. Selefilik, kutsal bir anlam söylemi ile bu boşluğu doldurmaktadır. Bunun aksine ekonomik liberalizm ise bu krizi gittikçe derinleştirmektedir (Medysacope, 2015).

Almanya'da selefilik kavramı 90'lı yılların sonlarına doğru revaçta olmaya başladı. Bu kavramla birlikte cihadizm kavramı da yaygın bir kullanım buldu. Hâlbuki daha önce 'İslamische Radikalismus' veya 'Politischer İslam' kavramları kullanılmıyordu. Almanya'da selefler Alman kamuoyunun dikkatini, 2004-2005 yılları arasında tebliğ yoluyla yapılan propagandalar yoluyla çektiler (Şahan, 2018, 102-104).

Almanya'daki selefler yekpare bir gruptan oluşmamaktadırlar. Bu grupların her biri kendi grupları üzerinde otorite olmalarına karşın bütünü üzerinde etkinliklerinden bahsedemeyiz. Buradaki selefi grupların kısa vadede üç gayeleri bulunmaktadır.

1. Ana toplum tarafından selefi topluluğun kabul görmesi,
2. Selefi cemaat arasında dayanışma,
3. Selefi cemaatin büyümesidir (Horst, 2011, 54-55).

Almanya'da seleflerin sayısı çok fazla olmamasına karşın eylemleri düşünüldüğünde etkileri çok fazladır. Net bir sayıya ulaşmak mümkün olmasa bile 2011 yılında 3800, 2012'de 4500, 2014'te ise 6300, 2017 yılı itibarıyla haberlerden elde edilen bilgiler çerçevesinde sayıların 10 bin 300'e kadar yükseldiği ifade edilmektedir (<https://www.dw.com/tr/almanyadaki-seleflerin-say%C4%B1s%C4%B1-art%C4%B1yor/a-40522549>).

Almanya'da birden fazla derneğe sahip olan selefler, hem halktan gelen tepkiler ve devletin baskıları sonucu bu derneklerin bir kısmı kapatıldı. Derneklerden biri olan 'Multikulturhaus'un 2005 yılında yasaklanmasının ardından 'Islamische Informationszentrum (IIZ)', 2007 yılında yasaklandı. Mönchengladbach'da kurulan 'Der Verein Einladung zum Paradies (EZP)' (Cennete Davet Derneği), kadınlara ve homoseksüellere karşı tutumlarından hareketle kent sakinlerinin yoğun protesto eylemleri sonucu kendisini kapattı. Derneklerin kapatılması, faaliyetlerini kısıtlamamış aksine internet yoluyla hazırladıkları videoların youtube kanalıyla pek çok kişiye ulaşması sağlanmıştır. Bunlara zıt olarak, selefilik Avrupa'da fundamentalist İslami söylemlerinin medyada oldukça yer bulması eğitilmiş ve sosyo-ekonomik yönden iyi durumlarda olan kimselerin İslam ile aralarına mesafe koymaya ve daha seküler gruplara doğru bir kayma içerisinde olmalarına neden olmaktadır (Yanmış, 2015,278).

Günden güne Almanya'da selefilere sayıları çok fazla olmasa da sayılarının sürekli artış kaydetmesi dikkatleri çekmektedir. Grubun büyümesinde çeşitli stratejiler uygulanmaktadır. Yeni bireylerin kazanılmasının yanı sıra yeni katılanların da gruba sadakatının pekiştirilmesi gerekmektedir. Örneğin selefilere dahil olan birisine yönelik olarak şunlar yapılır. Öncelikle aile hayatına müdahale edilmez fakat yaptıkları etkinliklere katılmaları noktasında ısrarlar söz konusudur. Arapça öğrenilmesi, kitap okunması ve İslam'a dair bir şeyler yazması istenir. Eğer kişi bekar ise evleneceği eşinin gruptan biri olması tercih edilir (Kavas, 2014:637-638). Böylelikle kişinin grupla olan bağları daha sıklaşır.

Almanya'da selefi hareket üzerine çalışan Rauf Ceylan selefilere en dikkat çeken özelliklerini üç madde de özetlemektedir. Birincisi, selefilere dışarı kapalı bir yapıya sahiptirler. İçeride kapanık cemaatsel bir örgütlenmeleri söz konusudur. İkincisi dinsel öğretileri, felsefi karışık anlatımlar yerine daha basit şekilde açıklarlar. Dil sadedir, anlatılmak istenen mesele her yaşta herkesin anlayabileceği basitlikte ve açıklıktadır. Üçüncüsü ise, kendilerine katılan kişilere özel bir değer vermeleridir (<https://www.dw.com/tr>).

Gençleri mevcut yaşam koşullarından memnuniyetsizlikleri ve umutsuz oluşları da radikal selefilik hareketini beslemektedir. Selefilere dünyasında, bireysellik, çoğulculuk ve laikliğin yeri yoktur. Erkek-kadın eşitliği reddedilir. Onlar için ideal olan din ve devletin birleşmesidir. Onlar açısından yaşam ve kanunların kaynağı yalnız Şeriat'tır. Yani Hz Muhammed'in yaşadığı dönemde uygulanan Kur'an ve Sünnet'in hükümleridir (Konrad-Adenauer-Stiftung Analysen & Argumente, 2014, 6). Selefi gruplara girenlerin özelliklerini Ahmet Yükleyen şöyle sıralamaktadır. Genellikle 15-20 yaş arasındaki gençler bu gruplara katılıyor. 40 yaş ve üzeri kişileri bulmak bu anlamda oldukça zor. İkincisi, eğitim seviyesi, okuma yazmadan, ortaokul, lise ve üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Üçüncüsü din bir eğitimden yoksundurlar. Daha önce herhangi bir dini eğitim almamışlardır. Çoğunun aile yapısı seküler. Bundan dolayı aileleri dindar olanların bu gruba katılmaları oldukça sınırlıdır. Grup içerisinde dönüşüm çok hızlı gerçekleşmektedir. Ayrıca, herhangi bir ağır hastalık, kaza gibi ölümcül durumlardan sonra selefilikle karşılaşmış, benimsenmektedir. Yine Yükleyen'e göre, şiddet eylemlerine katılanların profillerine bakıldığında mühendislik eğitimi alanların daha yüksek oranda oldukları görülmektedir. Bu da aslında pozitif bilimlerin yapısının biraz da selefi düşüncenin söylem şekline benzediğine dikkatleri çekmektedir. Doğruların tek bir cevabının oluşunu düşünmeleri, onları yorumsal açıklamalardan öte daha basit ve anlaşılır açıklamalara yönlendirmektedir (Göle, 2004).

Genellikle Arap gençlerin yoğun bir biçimde selefi hareketlerin içinde yer almaktadır. Bunun temel nedeni Yükleyen'e göre, Türk gençlerin milliyetçi yapılarının buna bir engel teşkil etmesidir. Selefilere katılma, birilerinin yardımıyla ve sosyal ağlarıyla değil, aksine gençler kendileri arayıp bulmakta ve gruplara dahil olunmaktadır (<http://medyascope.tv>).

Alman Güvenlik Güçlerinin raporlarına göre, 32 bin İslamcı Almanya açısından tehlikeli olarak görülmektedir (Şahan, 2018, 106). 2001 yılında Almanya'da birkaç yüz kişiden daha az bir sayıları vardı. 50 civarında selefi vaiz bulunmakta ve bunların çok az takipçisi söz konusudur. Selefi hareket ilk olarak Almanya'nın büyük şehirleri Berlin, Hamburg, Frankfurt ve Bonn'da gerçekleştirildi. Bilinen vaizler ile camilerde yapıldı. Bugün Almanya'da selefilik akımının içerisinde önde gelen selefi vaizler şunlardır:

Abdul Adhim Kamouss: 1977 Fas doğumlu bir imamdır. 1997 yılından itibaren Berlin'de yaşamaktadır. Elektrik Mühendisliği bölümünden mezun oldu. 2005 yılından itibaren Al-Nur-Moschee in Berlin-Neukölln'de vaaz vermeye başladı. Vaazlarında şiddete karşı olduğunu belirtmektedir. İdeal bir yaşam formu olarak Peygamberimizin 7. yüzyılda nasıl giyinmişse öyle giyinmekte ve onu takipçilerine önermektedir.

Denis Mamadou Cuspert : Babası Afrikalı, annesi Alman olan bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Sorunlu bir çocukluk dönemi yaşadı. Babası küçük yaşta annesini bıraktı. Annesi farklı biriyle evlendi. Üvey babasıyla sıkıntılar yaşayan Cuspert, sokak gruplarına katıldı. Bir dönem hapis yattı. 2010 yılında Müslümanlığı seçti. Dini sohbetlerden ciddi bir şekilde etkilenen Cuspert, İŞİD'e katıldı ve 2015 yılında bir hava saldırısı sırasında öldü.

Hassan Dabbagh: Aslen Suriyelidir. Fakat Alman vatandaşıdır. Almanya'da selefilere önemli düşünürlerinden biridir. Dabbagh, selefilere saf dini bir konu iken, devlet yetkilileri ve medya temsilcileri tarafından suiistimal edildiğini dile getirmektedir. Dabbagh'a göre, İslam Kur'an, sahih Sünnet ve ilk 3 asrın pratiğini kapsamaktadır. Şiddet haklılığı göstermez. Polis şiddeti dahil bütün şiddetin karşısındayız.

Ibrahim Abou-Nagie: 18 yaşında Almanya'ya gelmiş Filistinli bir göçmen. Almanya'da teknik bir eğitim aldı. Çeşitli camilerde gençlere yönelik olarak Kur'an dersleri ve vaazlar vermektedir. 2005 yılından beri 'Die Wahre Religion' 'Gerçek Din' adlı bir internet sitesinde vaazlar yapmaktadır. 2012 yılında site geçici bir dönemliğine kapansa da bugün aktif olarak yayına devam etmektedir.

Marcel Krass, Krass Münster’de islam merkezini kurdu. Fakat 2004 sonrasında kapandı.

Muhamed Ciftci, Milli Görüş Teşkilatı kurucularından Abdullah Çiftçi’nin altıncı çocuğudur. 1992-1994 yılları arasında Bosna Savaşı’na katıldı. 1998-2006 yılına kadar Medine İslam Üniversitesinde İslami eğitim aldı. Moschee in Braunschweig’de 2006 yılından itibaren imam ve vaiz olarak çalışmaktadır. 2007 yılında paralı Braunschweig İslami Okulu’nu kurdu. Mönchengladbach’a taşındı. Paradies, ‘Cennet’e Davet’. Çiftçi vaaz ve konferanslarında Müslüman ve Müslüman olmayanlara dönük şiddet, terörizme katılmadığını kesin bir şekilde reddetmektedir.

Pierre Vogel: Pierre Vogel, 2011 yılı internet üzeri videolarla vaazlara başladı. 2012 Paskalya tatili boyunca 35 şehirde ücretsiz Kur’an dağıtımına başladılar.

Sven Lau: 1980 Mönchengladbach doğumludur. 18 yaşında Müslüman oldu. 2003-2008 yılları arasında itfaiyeci olarak çalıştı. Vaazları ve mitingleri youtube ‘ta yer almaktadır. 20’li yaşların ortasından itibaren Mönchengladbach’ta İslami elbise, kitap ve dini ürünler satmaya başladı. Pierre Vogel hayranıdır. Lau, Wuppertal’de kendi taraftarlarının üzerinde ‘Şeriat Polisi’ yazılı elbiselerle dolaştılar. Lau, yasadışı radikal İslami örgütlerden El-Kaide ile bağlantısı olmakla ve Suriye’ye gitme ve IŞİD’e gönüllü eleman toplamakla suçlandı.

2.1. Almanya’da Selefilere Yapıldığı Etkinlikler

2.1.1. Kur’an Dağıtımı

Selefilere Almanya’da çeşitli tartışmalara yol açan en önemli faaliyetleri 2011 yılının sonbaharında başlattıkları Lies/Oku eylemidir. Eylemin düzenleyicisi Köln’de yaşayan Filistin kökenli. İbrahim Abou-Nagie’dir. O, 300 bin civarında Kur’an dağıttıklarını belirtmiştir. Hedeflerinin 25 milyon Kur’an-ı Kerim dağıtmak olduğunu (www.dw.com/). Bu faaliyetin toplumda nasıl algılandığına dair yapılan bir anket çalışmasına göre, gençlerin 2/3’ü yapılanları olumlu karşılamasına rağmen, 50 yaş üzeri olanlar olumsuz ve 30-49 yaş arasında olanlar ise büyük oranda bu eylemi olumsuz karşılamışlardır. Dolayısıyla anketlerden hareketle gençlerin bu çeşit faaliyetlere olumlu baktıklarını söyleyebiliriz. (https://de.wikipedia.org/wiki/Salafismus_in_Deutschland).

2.1.2. ‘Şeriat Polisi’ Uygulaması

Almanya’nın en büyük eyaleti Kuzey Ren Vestfalye’nin Wuppertal kentinde selefilere bir grup genç üzerinde ‘şeriat Polisi’ yazılı turuncu renkte yeleklerle akşam saatlerinde şehirde polis gibi görev yapmaya çalışıyorlar. Bir yandan selefilere anlatırken, diğer taraftan gençlerin İslam’ın yasaklamış olduğu içki, kumar, zina, uyuşturucu ve sigaradan uzak durmalarını istemektedirler (<http://www.hurriyet.com.tr/>). Daha sonra bu uygulamaya katılan dokuz kişi hakkında suç duyurusunda bulunuldu. Fakat mahkeme herhangi bir suç unsuruna rastlanmadığı noktasında karar verdi.

2.1.3. Gençlere Dönük Etkinlikler

Avrupa’da cami merkezlerinin kapatılmasından, kamusal alanda toplanmalarının yasaklanması onların internet ağlarını daha fazla kullanmalarını doğurmuştur. Bundan dolayı, selefiler önce internet aracılığıyla gençlerle iletişim kurmaktadırlar. Bu yöntem, J. P. Fili’unun deyişiyle ‘cybercihad’ dönemini başlatmıştır (Kavas, 2014: 628-629). İnternetteki etkinliklerin dışında ise yapılanlar şunlardır.

1. Kamusal alanda Kur’an dağıtımı gerçekleştirilir.
2. Grup üyelerine küçük hediyeler verilir.
3. Gençlik grubuyla temas kurulur, iletişim halinde olunur.
4. Gençler düzenlenen seminerlere davet edilir.
5. Seminerlerde itikadı inançlar öğretilir.
6. Arapça öğrenmeleri istenir.
7. Her bir Müslümanın her bir kâfirden hayırlı ve iyi olduğu düşüncesi yerleştirilir (Kavas, 2014:37).

2.2. Gençlere Sunulanlar

Berlin’de bulunan Demokratik Kültür Toplumu İslamizm ve Ultrarasyonalizm Birimi Koordinatörü Claudia Dantschke bu bağlamda şunlara değinmektedir. Ona göre, gençler açısından bu tarz gruplar sıcak ailenin yerini alıyor. Etnik ve sosyal statüsüne bakılmadan herkese karşı eşit ve saygı ve sahiplenme duygusu içerisinde yaklaşıyorlar. Bütün kimlikler önemsizleşir ve yalnız Müslüman kimliği değer kazanır ve o göz ile bakılır. Vaizler, gençlerin rol modelleridir. Örnek alınan, güven duyulan otoriter konumlara sahipler. Gençlere her konuda yardımcı olmakta, onların yerine bile düşünmektedirler. Gençler bu sayede sorumluluktan kurtulmaktadırlar. Gençler vaizlerce anlatılanların tek doğru olduğu inancına sahip olmaktadır. Zaten en temelde selefilere de istediği sorgusuz, sualsiz bir inancın oluşmasıdır. Selef çizgisinin takip edilmesi halinde herkesin cennetle ödüllendirileceği ve çizginin dışındakilerin ise cehennem

azabıyla cezalandırılacağı öğretisi sürekli vurgulanmaktadır (www.dw.com/tr) Bu çerçevede Almanya'da yaşayan gençlere dönük olarak selefi grupların sundukları yedi maddede toplanabiliriz.

1. İslam üzerine bilgi
2. Gerçeklik ve hakikat
3. Değer
4. İtaat
5. Topluluk ve kimlik
6. Adalet, hak
7. Protest kültür (AABF, 2013, 16).

2.3. Gençleri Radikal Gruplara Girmesinin Engellenmesine Dönük Çalışmalar

Gençlik dönemi kimlik inşasının ve varoluşsal sorgulamaların yoğun olduğu dönemlerdir. Ayrıca, ebeveynler ile gençler arasında çatışmaların çıktığı bir dönemdir. Dönemin psikolojik özellikleri gençlerin radikal gruplara girişini teşvik edebilir. İslamcılık üzerine çalışmalarıyla Almanya'da tanınan psikolog ve yazar Ahmad Mansour'a göre, gençlerin radikal gruplara girişlerinin önlenmesine değinmektedir. Psikolog Mansour, gençlerle problemleri üzerinde konuşulması, onların değerlerinin oluşturmasına yardımcı olunması ve inançlarının yargılanmamasını salık vermektedir. Mansour, uygulanması gerekenleri dokuz noktada vurgulamaktadır.

1. Siz -biz tartışmasını ortadan kaldırmak
2. Tanıma eğitimi kurmak
3. Pozitif Müslüman rol modelleri oluşturmak
4. Açık ve evrensel değerler vermek
5. Yeni pedagoji konsepti geliştirmek,
6. Dinsel ve kültürel çeşitlilik taşımak
7. Kritik düşüncüyü ilerletmek
8. İslam ve İslam Dünyası üzerine bilgi sahibi olmak
9. Katılımcı ve aktif aile işlerini hızlandırmak (AABF, 2013, 29).

İleride herhangi bir sosyal ve kültürel problemle karşılaşmamak için Alman Hükümeti de çeşitli önlemler almaktadır. Bu önlemler şöyle özetlenebilir.

1. Eğitim ve Bilinçlilik
2. Almanya Göç ve Sığınma Bürosunun tarafından açılan "Beratungsstelle Radikalisierung" (Şiddet Danışma Bürosu) kuruldu.

3. "Gemeinsamen Terrorismus-Abwehrzentrum" (GTAZ) (Terörizme Katılmayı Önleme Merkezi) kuruldu. Bu birimler, selefilik tanımlama, süreçlerini, tiplerini, mühtedilerin rollerini, yardımlar, eğitim kampları ve radikalizme eğilimli gençleri ikna etme fonksiyonu icra etmektedirler (AABF, 2013,58-59).

2.4. Selefilik ve Muhtedilik

Selefilik ile mühtedi Müslümanlar arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Örneğin Afrika kökenli müzik sanatçısı Loon ihitida ederek Amir Junaid adını almıştı. İsviçreli Nicolas Blancho, İtalyan asıllı Lionel Dumont İngiliz asıllı Richard Reid, Vietnam asıllı Avusturyalı Abdul Yahya ve yine Almanya'da Pierre Vogel öne çıkan mühtedi selefililerdir. Cihadi hareketlerin içerisinde bulunan pek çok mühtedi selefililerde çatışmalarda ölmüşlerdir. Batı Avrupa'da selefi hareketlerin yoğun olduğu ülkelerin başında Fransa gelmektedir. Burada gerçekleştirilen faaliyetler yoğun katılıma neden olmaktadır. Örneğin Hollanda asıllı bir mühtedi olan Yakoub Leenen 1998 yılında Paris'te selefi buluşması düzenlemişti. Bu etkinliğe Avrupa'nın diğer ülkelerinden yaklaşık bin kişinin üzerinde kişi iştirak etmiştir. Mühtedi Müslümanlar selefi hareket içerisinde aktif bir oynamaktadırlar. Bunlardan bazıları siyaset alanında aktif roller üstlenmişlerdir. Yine mühtedi Müslümanlardan Muhammed Latreche Fransa Müslüman Partisi'ni kurdu. 2010 yılında Müslüman olan Kevin Selles kurduğu El Wajiz derneğinin başkanı olur. Derneğin sözcüsü de bir başka mühtedi olan Julien Tournier'dir. Belçika'da Vatandaşlık ve Refah Partisi'ni kuran Jean-François Bastin, 2004 yılında buradan ayrılarak Müslüman Gençlik Partisi'ni kurdu. (Kavas, 2014:646-648) İslam'ı seçen yabancıların özelliklerini birkaç madde de sıralayabiliriz. Birincisi 18-30 yaş arasında bulunmalarıdır. İkincisi geçmiş hayatlarında yaşadıkları kişisel krizler onların İslam'a girmesinde büyük etkisi söz konusudur. Eşinden boşanmış yaratmış olduğu travma ve yine aileden birinin veya arkadaşlarından birinin ölmesi diğer bir etkidir. Ayrıca üçüncü bir özellikleri, yaşadıkları yerlerde ayrımcılığa uğramaları, çevreleri tarafından değersizleştirilmeleridir. Bir kısmı daha önce suça bulaşmıştır. İslam'la tanışmaları hapisanede gerçekleşmektedir. Diğer bir özellikleri ise eğitimlerini yarıda bırakmış olmalarıdır (AABF, 2013, 17).

2.5. Selefilik ve Medya

İslam toplumlarında eğitim seviyesinin yükselmesi, internetle birlikte bilgiye ulaşmanın kolay ve yaygınlaşmasıyla birlikte dini bilgi klasik ulemanın elinden çıkmasına neden olmuştur. Radikal çevreler de günümüz teknolojisinden üst düzeyde yararlanmaktadırlar. Sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanmaktadırlar. Eğitimli ve özellikle genç neslin sanal ortamda çok fazla gezinmesinden dolayı bu kitleler üzerinde etkinlikleri söz konusudur (Yanmış, 2015, 277).

Medya'nın etkisiyle son dönemlerde artık 'internet cemaatçiliği' oluşmaya başladı. Uzun süreler internette sörf yapan gençlerin bu tür sefeli gruplarıyla tanışması çok kolay hale gelmektedir. Bugün Almanya'da internet ağlarının gelişmesiyle birlikte gençlerin sefeli grupların videolarıyla karşılaşması çok kolay. Afganistan, Suriye ve Irak'tan yüklenen videolar sefeli grupların kendi propagandalarını yapmalarına olanak vermektedir. Propagandaların ana teması İslam'ın yeniden canlandırılmasıdır. Her yerden İslam'a taaruzun olduğunu dolayısıyla bundan dolayı seferber olunması gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Yeni hedef gruplara telkin edilmesi gerekenler medya yoluyla anlatılmaya çalışılmaktadır. Bunları şöyle özetlemek mümkündür.

1. Pasif sempaticianların aktifleştirilmesi
2. Küresel cihat hareketlerini sanal ağla birlikte sempaticleştirme.
3. Küresel cihada katılımı sağlamak (AABF, 2013, 19).

Bu anlamda internetten yayın yapan sefeli internet siteleri şunlardır.

- Badr al tawheed - Medienproduktion der Islamischen Jihad Union (IJU)
- Elif medya - Medienproduktion der Deutschen Taliban Mudschahideen (DTM) und IJU
- (Studio) Jund Allah - Medienproduktion der Islamischen Bewegung Usbekistan (IBU)
- Globale Islamische Medien Front (GIMF) - Medienproduktion von Mohammed Mahmoud (ab 2010 aus Ägypten).

Almanca konuşulan web-siteleri ve forumlar şunlardır.

- Globale Islamische Medienfront (Haziran 2008'e kadar)
- Ansar al-Jihad Forum (seit Frühjahr 2009 in Deutsch - Sperrung im Herbst 2010)
- Ahlu-Sunna-Forum (2008'den itibaren)
- Islambruderschaft (2011 Haziran'ına kadar)
- SalfiMedia (2012)

Çok fazla takip edilen popüler internet siteleri ise şunlardır:

- Die Wahre Religion (Köln/Bonn)
- DawaFFM (Frankfurt, 2012 Haziran'a kadar)
- Millatu Ibrahim (Berlin/Solingen/Frankfurt, Herbst 2011 bis Juni 2012) (AABF, 2013, 19-21).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Selefilik konusu son dönemlerde bütün dünyanın kamuoyunu ciddi bir şekilde meşgul eden konuların başında gelmektedir. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yaşanan gelişmeler konunun güncelliğini korumasını sağlamaktadır.

Avrupa ülkelerine yapılan göçlerle birlikte Müslüman nüfus gittikçe artmaktadır. Özellikle son yıllarda Ortadoğu'da yaşanan çatışmalarla birlikte birçok Müslümanın Avrupa'nın çeşitli ülkelerine göç etmesi burada göçmen karşıtlığıyla bilinen sağ partilerin gittikçe oy oranlarını arttırmalarına neden olmuştur. Bu da toplumda göçmenlere karşı negatif bir tutumun ortaya çıktığını bize göstermektedir. 1960'lı yıllarında işçi göçüyle Avrupa'ya gelen Müslümanların kendi içinde gettolaşmalarının sonucu olarak Avrupa ülkeleriyle bir entegrasyondan bahsedemeyiz. Bu durum, kayıp kuşakların ortaya çıkmasıyla sonuçlanmıştır. Selefilik bu anlamda onlara bu krizin üstesinden geleceği vaadini vermekte ve ilgiyi kendisi üzerine çekmektedir. Almanya'da sefililerin sayısı gün geçtikçe artış kaydetmektedir. Bugün bu sayı yaklaşık 11.000 kişi civarında olduğu tahmin edilmektedir. Selefilik'in dini anlama konusunda basit ifadeler ve net bir dil kullanması, grup üyeleriyle olan içten davranışları selefilik'e olan ilgiyi arttırmaktadır.

Son dönemlerde Almanya'da yaşanan olumsuzluklardan dolayı sefeli derneklerin birçoğu kapatıldı, faaliyet gösteren yerler ise sıkı bir kontrol altında tutulmaktadır. Almanya'da birçok kurum sefililer üzerine araştırmalar yapmaktadır. Ayrıca Alman Devleti de bu konuda ciddi önlemler almaktadır.

KAYNAKÇA

Abid el-Cabiri , Muhammed (2001). *Arap-İslam Siyasal Aklı*. çev. Vecdi Akyüz, 2. Baskı, İstanbul: Kitabevi.
Biçer, Ramazan (2015). İŞİD Düşünce Yapısının Teolojik Arkaplanı. *Kelam Araştırmaları Dergisi*, cilt: XIII, sayı: 1, s. 1-11.

- Bulut, Zübeyir (2014). *Selefiğin Kelâm İlmi'ne Getirdiği Eleştiriler: -İbn Teymiyye Örneği-*. Tarihte ve Günümüzde Selefilik Milletlerarası Tartışmalı İlmi Toplantısı sunulan bildiri. 08-10 Kasım 2013, s. 283-340.
- Dalkılıç, Mehmet (2010). *İslam Mezhepleri Tarihi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Evkuran, Mehmet (2015). Bir Kriz Teolojisi ve Toplumsal Hareket Olarak Selefilik -Selefi İdeoloji ve İslâm Dünyasındaki Etkileri Üzerine Bir Analiz-. *İlahiyat Akademi: Altı Aylık Uluslararası Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt: I, sayı: 1-2, s. 71-90.
- Göle, Nilüfer (2004). *Mühendisler ve İdeoloji : Öncü Devrimcilerden Yenilikçi Seçkinlere*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Horst, Frank W. (2011). *Salafist Jihadism in Germany*. International Institute for Counter-Terrorism.
- Şahan, Fatih (2018). Almanya'da Selefilik ve Neo-Selefilik. *Türkiye Diyanet Vakfı III. Uluslararası Öğrenci Sempozyumu*, Ankara: TDV.
- Şehristani, Ebü'l-Feth (2005). *Dinler, Mezhepler ve Felsefi Sistemler*. Çev. M. Öz, İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Wiktorowics, Quintan (2006). Anatomy of the Salafi Movement. *Studies in Conflict and Terrorism*, Washington: Routledge, s.207-239.
- Yanmış, Mehmet (2015). Fundamentalizm Korkusunun Müslüman Toplumlara Etkileri. *Günümüz İslam Toplumlari ve Problemleri Bildiriler Kitabı 5-6 Eylül 2015*. İstanbul: Akademi Titiz Yayınları.
(<http://medyascope.tv/2015/12/16/avrupa-cihadciligi-ufuklari-kapanmis-genclerin-bu-ve-obur-dunyada-kurtulus-arayisi/>).
(<http://www.dw.com/tr/almanyada-selefililerin-say%C4%B1s%C4%B1-art%C4%B1yor/a-17756475>)
(<http://www.tuicakademi.org/yrd-doc-dr-ahmet-yukleyen-ile-avrupa-da-selefilik/>).
(www.dw.com/tr/selefililer-mercek-altında/a-15884529 (https://de.wikipedia.org/wiki/Salafismus_in_Deutschland)).
Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu. *Salafismus in Deutschland*.
<http://alevi.com/de/wpcontent/uploads/2013/12/Fachtagungsdokumentation-Salafismus-in-Deutschland.pdf>.
<http://www.dw.com/tr/selef%C3%AE-tart%C4%B1%C5%9Fmas%C4%B1-hararetleniyor/a-15936887>.
<http://www.hurriyet.com.tr/almanya-da-selefililer-seriat-polisi-kurdu-271476309>.
- Konrad-Adenauer-Stiftung Analysen & Argumente AUSGABE 155 September 2014 SEITE 6